

Vec C-392/22

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

15. jún 2022

Vnútroštátny súd:

Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

15. jún 2022

Žalobca:

X

Žalovaný:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Predmet konania vo veci samej

Žalovaný neposudzoval žiadosť žalobcu o azyl, pretože vychádza z toho, že je za to zodpovedné Poľsko. Žalobca sa bráni proti tomuto rozhodnutiu, pretože sa obáva, že v prípade svojho odovzdania do Poľska sa dostane do situácie, ktorá nie je zlučiteľná so základnými právami garantovanými Chartou.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Rechtbank (ďalej len „súd“) podľa článku 267 ZFEÚ predkladá prejudiciálne otázky týkajúce sa rozsahu a účelu zásady vzájomnej dôvery v rámci odovzdania žalobcu zodpovednému členskému štátu, keď v tomto členskom štáte dochádza k porušovaniu základných práv žalobcu a štátnych príslušníkov tretích krajín vo všeobecnosti vo forme okrem iného tzv. *pushbacku* a zaistenia. Vzniká aj otázka, akými dôkaznými prostriedkami žalobca disponuje a aká miera dokazovania platí, keď tento uvádza, že odovzdanie sa podľa článku 3 ods. 2 nariadenia Dublin musí odmietnuť. Napokon vzniká otázka, či má pre zodpovedanie predložených otázok význam, či žalobca osvedčí, že neexistuje účinný právny prostriedok nápravy.

Prejudiciálne otázky

I Má sa nariadenie Dublin¹ so zreteľom na jeho odôvodnenia 3, 32 a 39 v spojení s článkami 1, 4, 18, 19 a 47 Charty základných práv Európskej únie² vykladať a uplatňovať v tom zmysle, že zásada medzištátnej dôvery je nedeliteľná, takže závažné a systematické porušovanie práva Únie, ktorého sa pred odovzdaním dopúšťa prípadne zodpovedný členský štát voči príslušníkom tretích krajín, ktorí (ešte) nie sú navrátilcami podľa nariadenia Dublin, je absolútnou prekážkou ich odovzdania tomuto členskému štátu?

II V prípade zápornej odpovede na prejudiciálnu otázku uvedenú vyššie: Má sa článok 3 ods. 2 nariadenia Dublin v spojení s článkami 1, 4, 18, 19 a 47 Charty základných práv Európskej únie vykladať v tom zmysle, že v prípade, keď prípadne zodpovedný členský štát závažným a systematickým spôsobom porušuje právo Únie, odovzdávajúci členský štát nesmie v rámci nariadenia Dublin bez ďalšieho vychádzať zo zásady vzájomnej dôvery, ale musí odstrániť všetky pochybnosti o tom, že žiadateľ sa po jeho odovzdaní nedostane do situácie, ktorá odporuje článku 4 Charty základných práv Európskej únie, resp. musí osvedčiť, že sa tak nestane?

¹ Nariadenie (EÚ) č. 604/2013 (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31).

² Charta základných práv Európskej únie (Ú. v. EÚ C 326, 2012, s. 391).

III Akými dôkazmi môže žiadateľ podložiť svoje tvrdenia o tom, že jeho odovzdaniu bráni článok 3 ods. 2 nariadenia Dublin, a aká miera dokazovania sa pri tom má uplatniť? Má vydávajúci členský štát vzhľadom na odkazy na *acquis* práva Únie uvedené v odôvodneniach nariadenia Dublin povinnosť spolupracovať a/alebo povinnosť ubezpečiť sa, resp. musí si v prípade závažného a systematického porušovania základných práv voči príslušníkom tretích krajín zo strany zodpovedného členského štátu vyžiadať individuálne záruky toho, že základné práva žiadateľa budú po jeho odovzdaní (veľmi dôsledne) dodržiavané? Bude odpoveď na túto otázku iná, keď sa žiadateľ nachádza v dôkaznej núdzi, pokiaľ svoje konzistentné a podrobné tvrdenia nemôže doložiť dokumentmi, zatiaľ čo to vzhľadom na druh vyhlásení nemožno očakávať?

IV Bude odpoveď na predchádzajúce otázky v bode III iná, ak žiadateľ osvedčí, že sťažnosti na úradoch a/alebo podanie opravných prostriedkov nie sú v zodpovednom členskom štáte možné a/alebo účinné?

Citované predpisy práva Únie a medzinárodného práva

Článok 1 a článok 33 Ženevského dohovoru o právnom postavení utečencov (ďalej len „Ženevský dohovor“).

Články 1, 4, 18, 19, 47 a 51 až 53 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

Odôvodnenia 3, 19, 32 a 39, ako aj články 3, 5 a 17 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31) (inde v texte len „nariadenie Dublin“).

Článok 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9) (ďalej len „smernica 2011/95“)

Rozsudok z 19. marca 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, body 78 až 92).

Rozsudok zo 16. februára 2017, C. K. a i. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, body 59, 63 až 65, 75 a 76).

Krátke zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Žalobca 9. novembra 2021 podal v Poľsku žiadosť o medzinárodnú ochranu. Dňa 21. novembra 2021 pricestoval do Holandska a 22. novembra 2021 podal

v Holandsku žiadosť o medzinárodnú ochranu. Dňa 1. februára 2022 Holandsko a Poľsko uzavreli dohodu o uznaní zodpovednosti na základe článku 18 ods. 1 písm. b) nariadenia Dublin, v ktorej Poľsko uznáva svoju zodpovednosť za žiadosť o azyl.

- 2 Rozhodnutím z 20. apríla 2022 žalovaný rozhodol, že nebude posudzovať žiadosť žalobcu o medzinárodnú ochranu, pretože v tejto veci považoval za zodpovedné Poľsko. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca žalobu. Voorzieningenrechter (sudca príslušný na rozhodovanie o predbežných opatreniach, Holandsko) rozhodol o predložení prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru a nariadil, že žalobca nebude odovzdaný do Poľska, kým nebude rozhodnuté o žalobe. Keďže návrhy na začatie prejudiciálneho konania vo veciach C-614/21 a C-208/22 (dve porovnateľné veci, v ktorých ide o žiadosť o azyl, za posúdenie ktorej sa považovala za zodpovednú Malta, resp. Chorvátsko) boli vzaté späť a Súdny dvor preto už nemusí rozhodovať, súd nanovo predložil Súdnemu dvoru vtedy predložené otázky.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 3 Žalobca namieta proti svojmu odovzdaniu do Poľska, pretože sa obáva, že tam budú porušované jeho základné práva, ako sa to podľa jeho tvrdenia stalo už počas jeho pobytu v Poľsku. Uvádza, že poľské orgány ho prostredníctvom tzv. *pushbackov* trikrát vyviezli z územia Únie do Bieloruska. Žalobca argumentačne podopiera svoje tvrdenia vlastnými výpoveďami a správami mimovládnych organizácií o situácii príslušníkov tretích krajín a osôb, ktoré boli do Poľska odovzdané podľa nariadenia Dublin, v Poľsku.
- 4 Žalovaný uvádza, že na základe zásady vzájomnej dôvery (v prejudiciálnych otázkach nazývanej medzištátna dôvera) a dohody o uznaní zodpovednosti možno vychádzať z toho, že po odovzdaní žalobcu do Poľska nebudú porušované jeho základné práva. Žalobcovi taktiež ani nehrozí nebezpečenstvo toho, že prostredníctvom tzv. *pushbackov* bude odvezený z územia Poľska. Okrem toho, žalobca svoje výpovede o svojich skúsenostiach v Poľsku nepodložil žiadnymi dokumentmi. Taktiež sa ani na poľských úradoch nesťažoval na údajné nedodržiavanie práva Únie, hoci sa neukázalo, že to nie je možné. A napokon, nie je jasné, čo chce súd predkladanými prejudiciálnymi otázkami chrániť. Je totiž úlohou Komisie, aby začala voči Poľsku konanie o porušení Zmluvy, ak tento členský štát uplatňuje tzv. *pushbacky* alebo ignoruje rozhodnutia Súdného dvora.

Krátke odôvodnenie podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 5 Súd sa domnieva, že pri vykonávaní nariadenia Dublin platí zásada vzájomnej dôvery a že možno vychádzať z toho, že žiadateľ sa po jeho odovzdaní nedostane do situácie, ktorá odporuje článku 4 Charty. Ak žiadateľ tvrdí opak, musí to aj dokázať.

- 6 Posudzovanie podľa článku 3 ods. 2 nariadenia Dublin sa obmedzuje na situáciu po odovzdaní, najmä na prijatie a životné podmienky počas azylového konania – ako aj na kvalitu tohto konania – v zodpovednom členskom štáte, pričom tá obsahuje aj to, že cudzinec prípadne môže podať sťažnosť a na vnútroštátnom súde žalobu.
- 7 V konaniach týkajúcich sa rozhodnutí o odovzdaní na základe nariadenia Dublin je súd stále častejšie konfrontovaný s právnou otázkou, či sa má vychádzať zo zásady vzájomnej dôvery, keď na území rôznych členských štátov dochádza, resp. rôzne členské štáty sa dopúšťajú zjavného porušovania základných práv. Tak existuje mnoho hlásení o *pushbackoch* a uzatvárajú sa dohody s tretími štátmi, aby sa zabránilo vstupu do Únie (*pullbacks*).
- 8 Zároveň členské štáty musia dodržiavať Ženevský dohovor, Európsky dohovor o ľudských právach (ďalej len „EDLP“) a Chartu. V nich stanovený zákaz vyhostenia alebo vrátenia, ktorého predpokladom je podľa názoru ESLP individuálne skúmanie dôvodov azylu v konkrétnom prípade, však stráca akýkoľvek význam, keď sa príslušníkom tretích krajín fakticky znemožní vstúpiť na územie Únie, aby požiadali o medzinárodnú ochranu.
- 9 Z rozsudku vo veci Jawo súd odvodzuje, že zásada vzájomnej dôvery obsahuje i dôveru v to, že členské štáty vždy rešpektujú všetky základné práva a zaručujú ich zachovávanie voči každej osobe.
- 10 *Pushbacky* a *pullbacky* však podkopávajú účinnosť nariadenia Dublin a zásadu vzájomnej dôvery. Žiadatelia o azyl sú konfrontovaní s rizikom vyhostenia a odrádzaní od toho, aby žiadali o ochranu v určitých členských štátoch. To potom zvyšuje tlak na azylové a prijímacie kapacity iných členských štátov.
- 11 Rozhodujúci orgán smie na základe vyššie uvedenej zásady vychádzať z toho, že po odovzdaní žiadateľa nebudú porušované jeho základné práva. Ak však žiadateľ pred súdom preukáže, že v zodpovednom členskom štáte a z jeho strany dochádza k systematickému porušovaniu základných práv voči nemu a/alebo štátnym príslušníkom tretích krajín vo všeobecnosti, vzniká otázka, či v takejto situácii musí byť odovzdanie absolútne zakázané a/alebo pri určovaní zodpovedného členského štátu možno bez ďalšieho vychádzať zo zásady vzájomnej dôvery.
- 12 Podľa názoru súdu sa v Poľsku už dlhý čas porušujú základné práva. Deje sa tak nielen na vonkajšej hranici, ale aj po vstupe na územie. Štátni príslušníci tretích krajín sú zatýkaní a odvázaní na vonkajšie hranice, aby tam boli odsunutí, bez toho, aby mohli uviesť, že chcú požiadať o azyl. Súd v tejto súvislosti poukazuje okrem iného na Public Statement organizácie Amnesty International z 11. apríla 2022. V tomto dokumente organizácia Amnesty International poukázala na rozsiahle a štrukturálne *pushbackové* praktiky poľských orgánov, pričom Poľsko ich má od októbra 2021 ako reakciu na tzv. „hybridnú vojnu“ zo strany Bieloruska zakotvené v zákone. Takáto vnútroštátna právna úprava je podľa názoru súdu zjavne v rozpore s právom Únie.

- 13 Ohliadnuc od porušovania práva na vonkajšej hranici s Bieloruskom podľa ponímania súdu z dôveryhodných zdrojov vyplýva, že existujú pochybnosti o nezávislosti poľských súdov.
- 14 Súd sa teraz pýta, aký dosah má zásada vzájomnej dôvery, a chcel by vedieť, či sa dá deliť podľa toho, kde a v ktorom období dochádza k porušovaniu Charty, ktoré základné práva sú tým dotknuté a do akej miery má význam postoj zodpovedného členského štátu.
- 15 Charta ani EDĽP nevytvárajú hierarchické poradie všetkých základných práv. Súd preto vychádza z toho, že predpokladom zásady vzájomnej dôvery je, že sú dodržiavané všetky základné práva vždy a na území všetkých členských štátov a nie iba vo vzťahu k žiadateľom o azyl, ktorí sa vracajú do členského štátu zodpovedného za posúdenie ich žiadosti o azyl.
- 16 Ak Súdny dvor bude vykladať právo Únie v tom zmysle, že sa má posudzovať len riziko porušenia článku 4 Charty voči dotknutému žiadateľovi, súd dospeje k záveru, že Súdny dvor tým považuje zásadu vzájomnej dôvery za deliteľnú. V takom prípade súd žiada Súdny dvor, aby ozrejmil, ktorý právny základ sa pritom uplatní.
- 17 Ústrednou právnou otázkou je, či súdy musia zásadu vzájomnej dôvery rozdeliť na dôveru pred odovzdaním a dôveru po odovzdaní, ako aj na dôveru týkajúcu sa špecifickej situácie vracajúceho sa žiadateľa o azyl a dôveru v dodržiavanie všetkých základných práv voči všetkým príslušníkom tretích krajín zo strany zodpovedného členského štátu.
- 18 Rozhodnutie sa opiera o „dôveru“, keď ide o očakávania vo vzťahu k budúcim udalostiam. Ak je skutočne isté, že zodpovedný členský štát neplní svoje povinnosti dodržiavať základné práva, vzniká otázka, na čom potom táto dôvera spočíva.
- 19 Prvá otázka je, či pri konštatovaní, že zodpovedný členský štát závažne a systematicky porušuje viaceré základné práva voči príslušníkom tretích krajín, musí byť odovzdanie do tohto členského štátu zakázané už len z tohto dôvodu. V prípade zápornej odpovede na túto otázku potom vzniká otázka, či východiskový bod pri posudzovaní toho, či ide o situáciu v zmysle článku 3 ods. 2 nariadenia Dublin, ešte musí tvoriť vzájomná dôvera.
- 20 Súd by chcel vedieť, či sa slovné spojenie „zaobchádzanie v členských štátoch“, ktoré Súdny dvor použil v bode 82 rozsudku vo veci Jawo, má chápať ako „v členských štátoch a/alebo z ich strany“. Ak sa toto slovné spojenie má vykladať reštriktívne ako „v“ v zmysle „na území členského štátu“, odníma to článkom 18 a 19 Charty a článku 3 ods. 1 nariadenia Dublin ich význam. Ak totiž žiadatelia o azyl budú držaní mimo územia členských štátov, nemôže dochádzať k porušovaniu „V“ členských štátov.

- 21 Odôvodnenie 32 nariadenia Dublin, zdá sa, poukazuje na to, že povinnosť dodržiavať základné práva vznikne už vtedy, keď žiadateľ o azyl podlieha (súdnej právomoci, resp.) vplyvu členských štátov, a nie až po tom, ako skutočne pricestoval do Únie. Iný výklad negatívne ovplyvňuje potrebný účinok Charty a článku 3 ods. 1 nariadenia Dublin, pretože potom sa členský štát môže vyhýbať svojej zodpovednosti za príslušníka tretej krajiny tým, že fakticky zabráni jeho pricestovaniu.
- 22 Navyše, článok 3 ods. 2 nariadenia Dublin môže brániť odovzdaniu. Pri uplatňovaní tohto ustanovenia sa musí posudzovať, v akej situácii sa bude žiadateľ nachádzať po jeho odovzdaní. Podľa bodu 82 rozsudku vo veci Jawo, ktorý zodpovedá odôvodneniu 32 nariadenia Dublin, musí „zaobchádzanie s osobami“, ktoré žiadajú o medzinárodnú ochranu, okrem iného spĺňať požiadavky Charty a EDLP. Dosah zásady vzájomnej dôvery a obdobie, v ktorom musia členské štáty splniť svoje povinnosti, sa preto zjavne neobmedzujú ani na obdobie po odovzdaní a ani iba na dodržiavanie článku 4 Charty.
- 23 Súd by sa od Súdneho dvora chcel dozvedieť, ako úzko sa má vykladať článok 3 ods. 2 nariadenia Dublin a či sa musí zohľadňovať len dodržiavanie článku 4 Charty alebo všetkých základných práv.
- 24 Súd okrem toho žiada o ozrejenie vo vzťahu k otázke, či má na mieru rizika porušenia základných práv po odovzdaní vplyv aj porušovanie spáchané voči žiadateľovi pred jeho odovzdaním alebo príslušníkom tretích krajín vo všeobecnosti. Na rozdiel od smernice 2011/95 totiž nariadenie Dublin neobsahuje žiadne ustanovenie, podľa ktorého predchádzajúce prenasledovanie zreteľne svedčí v prospech toho, že obavy žiadateľa sú dôvodné.
- 25 V tomto prípade bolo rozhodnutie o odovzdaní vydané po tom, ako bola uzavretá dohoda o uznaní zodpovednosti. Tým sa podľa holandskej právnej praxe získa záruka toho, že nedôjde k porušeniu článku 4 Charty. Súd si kladie otázku, či to platí aj v prípade situácie, aká je v Poľsku.
- 26 Uvedený holandský výklad tejto dohody vedie k tomu, že jej obsah a dosah siahajú ďalej než kam to zamýšľal normotvorca Únie v článku 18 nariadenia Dublin. Toto ustanovenie totiž zaručuje prevzatie alebo prijatie späť, nie však posúdenie žiadosti o azyl. Súd preto žiada Súdny dvor aj o ozrejenie dosahu dohody o uznaní zodpovednosti.
- 27 Okrem toho vzniká otázka, aký význam má postoj zodpovedného členského štátu. Súdny dvor o tom v bode 92 rozsudku vo veci Jawo uviedol, že v prípade neochoty orgánov musia deficity, ktoré bránia odovzdaniu, dosiahnuť „osobitnú úroveň závažnosti“.
- 28 Súd konštatuje, že takáto neochota sa v súčasnosti v Poľsku vyskytuje. Pre prípad, že poľské orgány by do konečného rozhodnutia súdu zmenili svoj postoj, sa súd pýta, či je táto úroveň nižšia, keď orgány nie sú neochotné. Pre žiadateľa o azyl však nie je dôležité, či sa porušovanie jeho základných práv zakladá na neochote

alebo nemožnosti zodpovedného členského štátu. Aj veľký prílív príslušníkov tretích krajín a s tým súvisiace praktické problémy môžu z právneho hľadiska len ťažko predstavovať ospravedlnenie toho, že členský štát už neplní svoje povinnosti dodržiavať základné práva vyplývajúce z práva Únie. Jednako, článok 33 nariadenia Dublin obsahuje „mechanizmus včasného varovania, pripravenosti a krízového riadenia“ pre prípad takéhoto veľkého prílevu utečencov. Poľsko však tento mechanizmus neaktivovalo.

- 29 Na rozdiel od otázok položených vo veciach C-254/21, C-228/21, C-297/21, C-315/21 a C-328/21 sa otázky súdu týkajú situácie, keď prípadne zodpovedný členský štát pred odovzdaním vykazuje závažné deficity čo sa týka jeho povinností dodržiavať základné práva vyplývajúce z práva Únie a tak nekoná v rámci právnych normatífov, ale ich porušuje. Otázky sa vzťahujú výlučne na problematiku, či sa má odovzdanie absolútne zakázať, a subsidiárne na to, či pri určovaní zodpovedného členského štátu musí zásada vzájomnej dôvery zostať neuplatnená, keď pred odovzdaním dochádzalo k porušovaniu základných práv [voči žiadateľovi] alebo voči príslušníkom tretích krajín vo všeobecnosti.
- 30 Ak za uvedených okolností odovzdanie už nie je vylúčené, ako ďalšia vzniká otázka, či sa členský štát, ktorý by chcel žiadateľa odovzdať, potom môže buď odvolávať na zásadu vzájomnej dôvery alebo podľa práva Únie musí sám rozptýliť všetky pochybnosti alebo preukázať, že po odovzdaní sa nebude porušovať článok 4 Charty.
- 31 S poukázaním na rozsudok zo 16. februára 2017, C. K. a i. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127), a na rozsudok ESĽP z 18. novembra 2021 vo veci M. H. a i./Chorvátsko (veci č. 15670/18 a 43115/18, CE:ECHR:2021:1118JUD001567018), by súd chcel od Súdneho dvora vedieť, či pre prípad, že žiadateľ predloží objektívne dôkazy závažného porušovania základných práv pred odovzdaním, je povinnosťou odovzdávajúceho členského štátu vylúčiť, že s týmto odovzdaním je spojené skutočné nebezpečenstvo porušenia článku 4 Charty, a v dôsledku toho odstrániť všetky vážne pochybnosti o tom, či budú po odovzdaní dodržiavané základné práva zaručované Chartou.
- 32 Prenesenie dôkazného bremena zodpovedá povinnostiam členských štátov. Navyše, pre členské štáty je unesenie tohto dôkazného bremena jednoduchšie ako pre žiadateľa. Dohoda o uznaní zodpovednosti už *a priori* slúži ako záruka toho, že zodpovedný členský štát plní svoje povinnosti vyplývajúce z článku 18 nariadenia Dublin. Na doplnenie by sa mohli požadovať výslovné záruky týkajúce sa okrem iného prijatia po odovzdaní a mohlo by sa skúmať, do akej miery sú tieto záruky dodržané. Keďže sám žiadateľ o azyl nemôže od členského štátu žiadať záruky toho, že po jeho odovzdaní nebude tento členský štát porušovať jeho základné práva, princíp, že žiadateľ o azyl sa v prípade takéhoto porušovania po odovzdaní musí obrátiť na orgány zodpovedného členského štátu, implikuje, že ho takéto porušovanie najprv musí postihnúť, aj keby odovzdávajúci členský štát vedel alebo musel vedieť o predchádzajúcich prípadoch porušovania základných práv. Súd sa preto pýta, či žiadateľovi, ktorý nemôže osvedčiť, že hrozí, že jeho

základné práva budú porušované, musí odovzdávajúci členský štát v situácii, aká je v Poľsku, vyjsť v ústrety tým, že vyžaduje individuálne záruky.

- 33 Ak by Súdny dvor vykladal právo Únie v tom zmysle, že podľa zásady vzájomnej dôvery odovzdávajúci členský štát nezávisle od skorších prípadov porušovania iných základných práv ako základného práva zakotveného v článku 4 Charty nemá povinnosť niečo bližšie odôvodňovať a skúmať, vzniká otázka, ako môže žiadateľ osvedčiť, že odovzdaniu bráni článok 3 ods. 2 nariadenia Dublin.
- 34 Súd by tiež chcel vedieť, ktoré požiadavky a aké meradlo musia platiť pre dôkazné prostriedky, ktoré žiadateľ predkladá, aby podložil svoje obavy, že po jeho odovzdaní sa dostane do situácie, ktorá nie je zlučiteľná s článkom 4 Charty. V prílohe II vykonávacieho nariadenia (EÚ) č. 118/2014 totiž nie sú uvedené žiadne dôkazné prostriedky vo vzťahu k uplatňovaniu článku 3 ods. 2 a článku 17 ods. 1 nariadenia Dublin.
- 35 So zreteľom na východisko nariadenia Dublin, podľa ktorého, pokiaľ nejde o výnimku, sa na účely určenia, ktorý členský štát je zodpovedný, robí osobný pohovor, by muselo mať význam vyjadrenie žiadateľa o jeho skúsenostiach v zodpovednom členskom štáte. Toto vyjadrenie totiž môže obsahovať indície na to, že odovzdanie sa podľa článku 3 ods. 2 nariadenia Dublin musí zakázať, alebo na to, že posudzovanie žiadosti o azyl prevezme členský štát, ktorý musí určiť, ktorý členský štát je zodpovedný.
- 36 Ak by bol tento výklad správny, znamená to, že sa musí preveriť pravdivosť vyjadrenia žiadateľa. Súd žiada Súdny dvor, aby toto objasnil a oznámil, aké požiadavky sa smú klásať na žiadateľa. Podľa názoru súdu však tieto požiadavky nesmú byť také vysoké, aby bolo pre žiadateľa nemožné ich splniť.
- 37 V konaní podľa nariadenia Dublin sú základom skorších skúseností žiadateľov o azyl často „negatívne situácie“, ako je odmietnutie prístupu ku konaniu alebo k prijatiu. Tento druh porušenia je obzvlášť náročné dokázať, tým viac, že sa o tom spravidla nevystavujú žiadne dokumenty. Preto je tiež potrebné ozrejmiť, akými dôkaznými prostriedkami môže žiadateľ podložiť svoje tvrdenie, že odovzdaniu bráni článok 3 ods. 2 nariadenia Dublin, ako aj to, aké požiadavky a aká miera dokazovania platia pre vyjadrenia, ktoré poskytne samotný žiadateľ.
- 38 Treba tiež vyjasniť, či členské štáty majú povinnosť spolupracovať, ktorá je porovnateľná s povinnosťou stanovenou v článku 4 smernice 2011/95, a či odovzdávajúci členský štát v situácii, aká je v Poľsku, musí vyrovnáť situáciu žiadateľa pri dokazovaní, aby mohol vyšetriť, či sa má vychádzať z toho, že po odovzdaní žiadateľa budú porušované jeho základné práva.
- 39 Súd ďalej poukazuje na to, že nie je skutočne zjavné, ako je v Poľsku efektívne zaručený prístup k súdom, keďže *pushbacky* sa nevykonávajú na základe administratívnych rozhodnutí a spáchané porušenia zostanú nepotrestané, pretože *pushbacky* sú stanovené zákonom.

- 40 Za týchto okolností súd kladie otázku, či v prípade neexistencie účinného prostriedku nápravy znáša odovzdávajúci členský štát väčšie dôkazné bremeno a musí sa viacnásobne uistiť, že po odovzdaní žiadateľa nebudú porušované jeho základné práva.
- 41 Vzhľadom na veľký počet porovnateľných vecí, prejednávanie ktorých súd nemôže prerušiť až do rozhodnutia Súdneho dvora, súd žiada, aby Súdny dvor túto vec prejednal v skrátrenom konaní upravenom v článku 105 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

PRACOVNÝ DOKUMENT